

Για τα νέα προγράμματα σπουδών στο μάθημα «Αρχές Οικονομικής Επιστήμης» της Γ' Λυκείου

Από τη σχολική χρονιά 2025-2026 προβλέπεται να αλλάξει ο τίτλος και το σχολικό εγχειρίδιο του πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος της Γ' Λυκείου που σήμερα φέρει τον τίτλο «Οικονομία».

Το μάθημα μετονομάζεται σε «Αρχές Οικονομικής Επιστήμης», ενώ, σύμφωνα με πληροφορίες από στελέχη του Υπουργείου Παιδείας, βρισκόμαστε στην τελική ευθεία της έκδοσης των νέων σχολικών εγχειριδίων του μαθήματος. Το επόμενο διάστημα, μάλιστα, ολοκληρώνεται η διαδικασία κατάρτισης από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής του λεγόμενου Μητρώου Αξιολογητών Διδακτικών Βιβλίων. Αυτά τα εγχειρίδια θα βασίζονται στο νέο πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος, το οποίο έχει ανακοινωθεί από το 2021. Αντίστοιχες προσαρμογές θα γίνουν σε επόμενη βάση και στη διδασκαλία του μαθήματος στα Επαγγελματικά Λύκεια.

Με αφορμή αυτή τη συγκυρία, ως επιστημονική εταιρεία, η ΕΕΠΟ θέτει στη δημόσια συζήτηση την θέση της για το εξαιρετικά σημαντικό, όσον αφορά την οικονομική παιδεία των επόμενων γενεών, ζήτημα.

Με δεδομένο ότι τα νέα εγχειρίδια δεν έχουν δοθεί ακόμα στη δημοσιότητα, κάθε τοποθέτηση στο ζήτημα δεν μπορεί παρά να βασίζεται στο εξαιρετικά αναλυτικό, έτσι κι αλλιώς, Πρόγραμμα Σπουδών και τον αντίστοιχο Οδηγό Εκπαιδευτικού του μαθήματος.

Το βασικό χαρακτηριστικό του νέου Προγράμματος Σπουδών είναι η σημαντική ποσοτική επέκταση του περιεχομένου του βιβλίου, η οποία, ωστόσο, κινείται στις ίδιες θεωρητικές ράγες που κινούνταν και το προηγούμενο βιβλίο. Θα μπορούσαμε να κάνουμε τη γενική διατύπωση ότι το περιεχόμενο του βιβλίου προσεγγίζει—τόσο από τη σκοπιά του εύρους των ζητημάτων όσο και από τη σκοπιά της θεωρητικής-μεθοδολογικής σκοπιάς—τα μαθήματα οικονομικών στα πρώτα έτη των οικονομικών πανεπιστημιακών σχολών. Παρόλο που μένει να διευκρινιστεί από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής ποιο ακριβώς μέρος αυτού του περιεχομένου θα ενταχθεί στη διδαχθείσα και εξεταστέα ύλη, μπορούν από τώρα να παρουσιαστούν τα βασικά χαρακτηριστικά του καθώς και οι αλλαγές που επιφέρει σε σχέση με το τρέχον βιβλίο.

Στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών διατηρούνται όλες οι θεματικές του προηγούμενου βιβλίου, ενώ εισάγονται για πρώτη φορά στη διδασκαλία του μαθήματος—ως ξεχωριστά κεφάλαια με επιμέρους ενότητες—και οι εξής θεματικές: Αποτυχία Αγοράς, Οικονομική Μεγέθυνση και Ανάπτυξη, Συνολική Ζήτηση και Προσφορά στη Μικροοικονομία, Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου. Όσον αφορά την επέκταση των ήδη υπάρχουσών θεματικών, εισάγεται η διδασκαλία κάποιων νέων εννοιών, όπως οι εξής: σταυροειδής ελαστικότητα, μακροχρόνια καμπύλη μέσου κόστους, οικονομικό κέρδος, καμπύλη Phillips, δημόσια επιλογή.

Όσον αφορά το θεωρητικό υπόβαθρο του περιεχομένου του νέου βιβλίου, ο κορμός του αποτελείται—όπως και στο προηγούμενο—από τη διδασκαλία των βασικών αρχών της νεοκλασικής οικονομικής θεωρίας.

Ωστόσο, στο νέο βιβλίο έχουν ενισχυθεί κάποιες πλευρές που συνδέονται με τη λεγόμενη νεοκλασική σύνθεση, δηλαδή τη σύνθεση στοιχείων της νεοκλασικής και της κεϋνσιανής οικονομικής θεωρίας, δηλαδή δύο ρευμάτων που ανήκουν στην θεωρητική προσέγγιση των «οικονομικών» (economics) και όχι της Πολιτικής Οικονομίας.

Αυτό αποτελεί κατά τη γνώμη μας και το βασικό πρόβλημα του νέου—και του παλιού—βιβλίου. Η προσέγγιση των οικονομικών βασίζεται σε αποδοχές, οι οποίες δεν μπορούν να συμβάλλουν στη βαθύτερη κατανόηση των οικονομικών φαινομένων, αντίθετα κινείται στην πρόσδοση επιστημονικοφάνειας σε επιφανειακές οικονομικές αντιλήψεις που απορρέουν άμεσα από την καθημερινή οικονομική ζωή. Τέτοιες αποδοχές είναι η ατομικίστικη προσέγγιση των οικονομικών φαινομένων (δηλαδή η απόπειρα ερμηνείας τους με αφετηρία τον λεγόμενο «αντιπροσωπευτικό οικονομικό δρώντα», καταναλωτή ή επιχείρηση), η έμφαση στη σφαίρα της κυκλοφορίας (και όχι της παραγωγής) των εμπορευμάτων, η ανιστορική αντίληψη της οικονομίας, η μελέτη αποκλειστικά των αγοραίων διαδικασιών, η αποδοχή αποκλειστικά των ατομικών (και η απόρριψη των κοινωνικών) ανταγωνισμών και συγκρούσεων.

Οι παραπάνω θεωρητικές αποδοχές αντιστρατεύονται την ουσιαστική οικονομική παιδεία των αποφοίτων του σχολείου (ανεξάρτητα από το αν θα συνεχίσουν σε τριτοβάθμιες σπουδές ή όχι) και τον «οικονομικό γραμματισμό», που επικαλείται το νέο Πρόγραμμα Σπουδών.

Στο όμορφο ταξίδι τους στη γνώση, οι μαθητές προσκρούουν σε μια σειρά προκλητικά και ενδιαφέροντα οικονομικά ερωτήματα στο πλαίσιο διάφορων μαθημάτων, τα οποία δεν μπορούν να απαντηθούν στη βάση αυτών των θεωρητικών αποδοχών και χωρίς την ανάδειξη της κοινωνικής και πολιτικής πλευράς των οικονομικών φαινομένων. Παραδείγματα τέτοιων ερωτήσεων είναι τα εξής:

Γιατί κάποτε οι παραγωγοί του πλούτου ήταν δούλοι ενώ σήμερα είναι κατά κανόνα μισθωτοί εργαζόμενοι; Γιατί κάποτε το χρήμα έπαιζε μηδαμινό ρόλο ενώ σήμερα φαίνεται να κυριαρχεί πάνω σε όλους και σε όλα; Γιατί κάποτε τα κράτη οργανώνονταν στη βάση της πόλης ενώ σήμερα στη βάση του έθνους; Με λίγα λόγια γιατί, πώς και προς τα πού κινείται η ανθρώπινη οικονομία και κοινωνία;

Ακόμα όμως κι αν παγώσουμε κάπως το χρόνο στη δική μας εποχή, οι διδασκόμενες οικονομικές θεωρίες στέκονται εμπόδιο στην κατανόηση των βαθύτερων παραγόντων πίσω από τα οικονομικά φαινόμενα. Για παράδειγμα, ενώ ο μαθητής αποκτά—μέσω της διδασκαλίας του μοντέλου της προσφοράς και της ζήτησης—μία πρώτη αντίληψη για τη βραχυχρόνια μεταβολή των τιμών, δεν έχει κανένα εργαλείο για να κατανοήσει το πιο θεμελιακό και σημαντικό ζήτημα των παραγόντων που βρίσκονται πίσω από τη μακροχρόνια κίνηση των τιμών των εμπορευμάτων, οι οποίοι είναι ανεξάρτητοι από τη σχέση ανάμεσα στη ζήτηση και την προσφορά. Αντίστοιχα, πώς είναι δυνατόν να κατανοήσουν οι μαθητές τις οικονομικές διακυμάνσεις σε μία καπιταλιστική κοινωνία σαν τη σημερινή, χωρίς να διδάσκονται καν την έννοια του ποσοστού κέρδους, το οποίο αποτελεί το κριτήριο της παραγωγής και του οποίου η κίνηση βρίσκεται πίσω από τις οικονομικές διακυμάνσεις; Αντίστοιχα παραδείγματα θα μπορούσαμε να

παραθέσουμε για φαινόμενα όπως η μεταβολή των μισθών, η ανεργία, ο πληθωρισμός, ο ρόλος των τραπεζών κλπ.

Αντί της δυνατότητας κατανόησης τέτοιων ερωτημάτων και φαινομένων, οι γνώσεις που προσφέρονται στο νέο εγχειρίδιο εστιάζουν στις πιο επιφανειακές, τις πιο στενά χρηστικές για τον μελλοντικό εργαζόμενο, πλευρές λειτουργίας της καπιταλιστικής (μόνο) οικονομίας ενώ από την άλλη όχι μόνο δεν θέτουν τις βάσεις για την κατανόηση της ουσίας των οικονομικών φαινομένων και της κίνησης της οικονομίας αλλά σαφώς στέκονται εμπόδιο σε αυτήν.

Επίσης, η απουσία ουσιαστικών οικονομικών γνώσεων, εμποδίζει και την κατανόηση μιας σειράς άλλων κοινωνικών φαινομένων, αφού η οικονομία αποτελεί τη θεμελιακή εκείνη πλευρά της κοινωνίας, στο έδαφος της οποίας υψώνονται όλες οι υπόλοιπες. Για παράδειγμα, πώς μπορούν να κατανοήσουν οι μαθητές τις αναφορές μιας σειράς φιλολογικών μαθημάτων στο δουλοκτητικό χαρακτήρα της οικονομίας και κοινωνίας;

Συνεπώς, ο στόχος που θέτει το νέο Πρόγραμμα Σπουδών «να ερμηνεύουν [οι μαθητές] κριτικά οικονομικούς όρους, οικονομικές θεωρίες, ιδέες και οικονομικά υποδείγματα»¹ μάλλον «μεταφράζεται» στην πράξη στο στόχο «να ερμηνεύουν κριτικά οποιαδήποτε οικονομική θεωρία δεν εκθειάζει τον σημερινό, καπιταλιστικό τρόπο οργάνωσης της οικονομίας».

Το πρόβλημα ξεκινά από τον ίδιο τον προσδιορισμό του αντικείμενου της οικονομικής επιστήμης και κατά προέκταση του συγκεκριμένου μαθήματος. Παρά την έλλειψη βιβλίου, από τα «Προσδωκόμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα» και από τις «Ενδεικτικές Δραστηριότητες» του πρώτου κεφαλαίου του νέου Προγράμματος Σπουδών² γίνεται σαφές ότι η οικονομική επιστήμη προσδιορίζεται με βάση το διαβόητο πια «νεοκλασικό» ορισμό της από τον Robbins, σύμφωνα με τον οποίο «Τα οικονομικά είναι η επιστήμη που μελετά την ανθρώπινη συμπεριφορά ως μία σχέση ανάμεσα σε συγκεκριμένους σκοπούς και σε σπάνια μέσα με εναλλακτικές χρήσης»³. Από τη μια απεριορίστες ανάγκες, από την άλλη περιορισμένα μέσα για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών, εξ ου και η ανάγκη των «επιλογών» από τους βασικούς «οικονομικούς παράγοντες», τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Αυτή η σκέψη, η οποία μάλιστα ανάγεται ρητά σε «κύριο οικονομικό πρόβλημα», αποτελεί τον πυρήνα τόσο του παλιού όσο και του νέου Προγράμματος Σπουδών.

Σύμφωνα με αυτό τον ορισμό, το αντικείμενο της συγκεκριμένης επιστήμης δεν είναι οι κοινωνικές σχέσεις ανάμεσα στους ανθρώπους κατά την παραγωγή και κυκλοφορία των προϊόντων αλλά οι τεχνικές σχέσεις ανάμεσα στον μεμονωμένο άνθρωπο και τα «σπάνια μέσα», δηλαδή η αποδοτικότερη—με όρους αγοράς—αξιοποίηση των τελευταίων από τον πρώτο. Η άρνηση άλλωστε του κοινωνικού χαρακτήρα της συγκεκριμένης επιστήμης εκφράστηκε και στη μετονομασία της από τις αρχές του 20ου αιώνα από *Πολιτική Οικονομία* σε Οικονομικά (economics), ενώ αντίστοιχη

¹ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021. *Πρόγραμμα Σπουδών για το Μάθημα Αρχές Οικονομικής Επιστήμης στην Γ' τάξη Γενικού Λυκείου*. Αθήνα, σελ. 4.

² Ο.π., σελ. 13.

³ Robbins, Lionel, 1932. *An Essay on the Nature and Significance of Economic Science*. London: Macmillan, σελ. 15.

μετονομασία από Πολιτική Οικονομία σε Αρχές Οικονομικής Θεωρίας υπέστη και το σχολικό μάθημα προ 20ετίας.

Αφετηρία λοιπόν δεν είναι η κοινωνική παραγωγή αλλά το μεμονωμένο άτομο και οι επιλογές του, γι' αυτό και η ανάλυση ξεκινά με την ανάλυση των επιλογών του ναυαγού Ροβινσώνα Κρούσου από το ομώνυμο μυθιστόρημα του Ντεφόε, με ένα παράδειγμα δηλαδή στο οποίο δεν υπάρχει καν κοινωνία, παρά μόνο ένας μεμονωμένος άνθρωπος και η φύση. Και όπως είναι αναμενόμενο το μεμονωμένο άτομο, ο *homo economicus* όπως αποκαλείται, φέρει τα αποτρόπαια αντικοινωνικά χαρακτηριστικά της σημερινής κοινωνίας, αφού προσδιορίζεται ως μία μηχανή συνεχόμενων εγωιστικών υπολογισμών μεγιστοποίησης της ατομικής του χρησιμότητας είτε ως καταναλωτής είτε ως παραγωγός-επιχειρηματίας. Αυτός ο «κοινωνικός Φρανκενστάιν» προβάλλεται μάλιστα ως η αιώνια αμετάβλητη «ανθρώπινη φύση».

Σε κάθε περίπτωση, εστιάζοντας στο τεχνικό ζήτημα της αξιοποίησης των πόρων για την παραγωγή προϊόντων—που ισχύει σε κάθε τρόπο παραγωγής—επιτυγχάνονται «μ' έναν συμπάρο δυό τρυγόνια»: από τη μία μένει εκτός μελέτης το κριτήριο αυτής της αξιοποίησης το οποίο εξαρτάται από το εκάστοτε τρόπο οργάνωσης της οικονομίας και την κοινωνία, και από την άλλη αποκρύβεται ο ιστορικά διαφοροποιούμενος χαρακτήρας του κάθε τρόπου παραγωγής δημιουργώντας την εντύπωση της αιωνιότητας του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής. Αλήθεια, πώς μπορεί να κατανοηθεί με την επικέντρωση στη σχέση «απεριόριστες επιθυμίες-περιορισμένοι πόροι», αντί στη σχέση «παραγωγικές δυνάμεις-σχέσεις παραγωγής», το πέρασμα από το δουλοκτητικό στο φεουδαρχικό και από εκεί στον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής;

Τέλος, η παρουσίαση της σχετικής ανεπάρκειας των πόρων ως αιτία της μη ικανοποίησης των αναγκών έχει ξεκάθαρα απολογητικό χαρακτήρα. Αλήθεια, πόσο μπορεί να μας βοηθήσει αυτός ο ορισμός για την ερμηνεία της ανέχειας του φτωχότερου 52,5% του παγκόσμιου πληθυσμού, το οποίο, σύμφωνα με τη φετινή Έκθεση για τον Παγκόσμιο Πλούτο της τράπεζας Credit Suisse, κατέχει αθροιστικά μόλις το 1.2% του παγκόσμιου πλούτου, τον οποίο παρεμπιπτόντως αυτοί παράγουν σε μεγάλο βαθμό⁴; Επίσης, το ίδιο το επίπεδο ανάπτυξης της παραγωγής δεν είναι αυτό που γεννά τόσο τις ανάγκες όσο και τη δυνατότητα ικανοποίησης της;

Πέραν του ορισμού—αλλά και σε σημαντικό βαθμό ως απόρροια του—προκύπτουν μια σειρά ακόμα προβλήματα που στέκονται εμπόδιο στη δημιουργία ουσιαστικής οικονομικής αντίληψης από το μαθητή. Ας δούμε σύντομα πέντε από αυτά:

α) Η αποκλειστική διδασκαλία της έννοιας «προϊόντα» (ή «οικονομικά αγαθά») και η απουσία της παραμικρής αναφοράς στη διάκριση ανάμεσα στις έννοιες «προϊόντα» και «εμπορεύματα» στέκεται εμπόδιο στην κατανόηση της ουσίας και της κίνησης της σημερινής καπιταλιστικής οικονομίας. Αλήθεια, πώς μπορεί να κατανοηθούν φαινόμενα όπως η «ενσωματωμένη αχρήστευση», δηλαδή η ενσωμάτωση μηχανισμών στα εμπορεύματα για να χαλάν πιο γρήγορα, χωρίς την ανάδειξη του γεγονότος ότι στη σημερινή

---

⁴ Credit Suisse Research Institute, *Global Wealth Report 2023*, σελ. 22.

οικονομία δεν παράγονται γενικά προϊόντα με κριτήριο τις ανάγκες αλλά εμπορεύματα με κριτήριο το κέρδος;

β) Η διδασκαλία της «συμπεριφοράς του καταναλωτή», η οποία έχει ενισχυθεί στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών, αποτρέπει την κατανόηση του θεμελιώδους προσδιοριστικού χαρακτηριστικού της σημερινής οικονομίας σε σχέση με τις υπόλοιπες που δεν είναι φυσικά η κατανάλωση προϊόντων αλλά η γενικευμένη ύπαρξη της μισθωτής εργασίας ως ο αντίθετος κοινωνικός πόλος του κεφαλαίου. Αλήθεια, πόσο συμβάλλει η εστίαση στη «συμπεριφορά του καταναλωτή», δηλαδή στα κριτήρια αγοράς εμπορευμάτων, στην κατανόηση του βασικού ζητήματος, των όρων και των σχέσεων παραγωγής κάτω από τις οποίες παράγονται όσα καταναλώνονται;

γ) Η παρουσίαση του μισθού ως ενός στοιχείου κόστους—που μαζί με τα άλλα κόστη συνδιαμορφώνει την τιμή του εμπορεύματος—εμποδίζει την κατανόηση του γεγονότος ότι όλος ο πλούτος αλλά και όλες οι μορφές καπιταλιστικού κέρδους έχουν ως πηγή τους αποκλειστικά την εργασία των μισθωτών εργαζομένων ως το μοναδικό ενεργητικό -και όχι παθητικό- στοιχείο της παραγωγικής διαδικασίας. Αλήθεια, αν τα μέσα παραγωγής δημιουργούν εξίσου νέα αξία τότε γιατί οι λογιστές των επιχειρήσεων τα αποσβένουν στο 100% της αξίας τους, αποδεχόμενοι άρρητα ότι το μόνο που κάνουν είναι να μεταβιβάζουν την αξία τους στο τελικό εμπόρευμα χωρίς να παράγουν ούτε κόκκο νέας αξίας;

δ) Η ανάδειξη της σχέσης ανάμεσα στη ζήτηση και την προσφορά ως της αποκλειστικής βάσης σχηματισμού των τιμών αποκλείει την κατανόηση της μακροχρόνιας κίνησης των τιμών που βασίζεται στην κίνηση των αξιών τους, δηλαδή του κοινωνικά αναγκαίου χρόνου εργασίας που απαιτείται για την παραγωγή τους. Αλήθεια, πώς μπορεί να κατανοηθεί χωρίς εστίαση σε παράγοντες όπως η παραγωγικότητα της εργασίας και η μείωση του αναγκαίου χρόνου εργασίας για την παραγωγή προσωπικών υπολογιστών το γεγονός ότι τα πρώτα PC κόστιζαν τη δεκαετία του 1960—παρά τις πολύ μικρές δυνατότητες τους—30.000 και 40.000 σημερινά δολάρια ενώ σήμερα πολύ πιο αναπτυγμένα υπολογιστικά συστήματα είναι ενσωματωμένα σε ένα κινητό αξίας 150 ευρώ ή σε ένα laptop αξίας 400-500 ευρώ ή δολαρίων;

ε) Η εστίαση στο σχήμα του «τέλειου ανταγωνισμού» ο οποίος προϋποθέτει την εντελώς παθητική καπιταλιστική επιχείρηση, η οποία είναι απλώς «δέκτης τιμών», κατά την οικονομική ορολογία, και μάλιστα σε κατάσταση ισορροπίας έχει μηδενικά οικονομικά κέρδη αποτελεί τεράστιο εμπόδιο για την κατανόηση μιας σειράς φαινομένων που συνδέονται με την πραγματική διαδικασία του ανταγωνισμού στη σημερινή οικονομία. Αλήθεια, πόσο συμβάλλει η προβολή αυτής της ταπεινής και νωχελικής επιχείρησης στην κατανόηση φαινομένων όπως οι εμπορικοί πόλεμοι, ο τεχνολογικός ανταγωνισμός (ακόμα και κατασκοπεία), οι επιθετικές εξαγωγές και συγχωνεύσεις;

Τα παραδείγματα θα μπορούσαν να είναι άπειρα. Η κοινή συνισταμένη όλου αυτού του «σώματος διδασκαλίας» δεν είναι «η καλλιέργεια του οικονομικού γραμματισμού»⁵, όπως αναφέρεται στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών, αλλά από τη μία ο εφοδιασμός των μελλοντικών εργαζομένων με

---

⁵ Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, 2021. *Πρόγραμμα Σπουδών για το Μάθημα Αρχές Οικονομικής Επιστήμης στην Γ' τάξη Γενικού Λυκείου*. Αθήνα, σελ. 4.

κάποιες επιφανειακές χρηστικές οικονομικές γνώσεις και από την άλλη η παρουσίαση του σημερινού τρόπου οργάνωσης της οικονομίας ως αιώνιου και επωφελούς για όλους.

Τέλος, δηλώνουμε την ανησυχία μας και για τον εξαιρετικό περιορισμό της διδασκαλίας γενικά των οικονομικών γνώσεων τα τελευταία χρόνια. Αξίζει να σημειώσουμε ότι τα οικονομικά μαθήματα περιορίζονται στο εξής ένα, στο πανελλαδικώς εξεταζόμενο μάθημα «Οικονομία» της Γ' τάξης το οποίο μάλιστα διδάσκονται μόνο όσοι επιλέγουν την Ομάδα Προσανατολισμού Σπουδών Οικονομίας και Πληροφορικής στα ΓΕΛ ή τον Τομέα Οικονομίας και Διοίκησης στα ΕΠΑΛ. Κάποια ψήγματα οικονομικών γνώσεων περιλαμβάνονται επίσης στο (δίωρο εβδομαδιαίως) μάθημα «Πολιτική Παιδεία» της Α' Λυκείου και στο (μονόωρο εβδομαδιαίως) μάθημα «Οικιακή Οικονομία» της Α' Γυμνασίου. Επίσης, στα ΕΠΑΛ υπάρχει ως μάθημα επιλογής το «Αρχές Οικονομίας» της Α' τάξης και άλλα μαθήματα οικονομικών ειδικοτήτων αλλά όχι οικονομικών θεωρητικών γνώσεων.

Βέβαια, στο πλαίσιο άλλων μαθημάτων παρουσιάζονται με έναν επιφανειακό και μη συνεκτικό τρόπο κάποια οικονομικά φαινόμενα ως βάση κάποιων ιστορικών γεγονότων και κοινωνικών φαινομένων. Αυτό όμως καμία σχέση δεν έχει με την οικοδόμηση του θεωρητικού-εννοιολογικού οικονομικού οπλοστασίου που είναι απαραίτητο για να «δεθούν» μεταξύ τους αυτά τα γεγονότα και να κατανοηθούν οι γενικές αρχές της κίνησης της οικονομίας και σε αυτή τη βάση της κοινωνίας.

Εν κατακλείδι, δηλώνουμε τον έντονο προβληματισμό μας για τις εξελίξεις όσον αφορά την οικονομική παιδεία στη χώρα μας.